

Programma Groesbeek 2015-2018

“Iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.”

Voorwoord

Voor u ligt het programma 2015 – 2018. De inhoud van dit programma wordt gedragen door de volgende fracties uit de gemeenteraad: CDA, Voor openheid en leefbaar Groesbeek (VOLG), Groesbeekse Volkspartij (GVP), Gemeente-, Jeugd- en Sportbelangen (GJS), Combinatie 90 (C'90) en Voor Berg en Dal (VBeD). Deze fracties vormen samen ook het college, waarbij overigens niet elke fractie een wethouder levert. De overige fracties (Sociaal Groesbeek, PvdA, GroenLinks, VVD en D'66) hebben weliswaar input geleverd voor het programma, maar hebben niet voor het programma gestemd om in alle vrijheid gestalte te kunnen geven aan hun rol als constructieve oppositiepartijen.

Partijen realiseren zich maar al te goed dat in dit programma niet alle onderwerpen zijn opgenomen die de komende bestuursperiode de noodzakelijke aandacht moeten krijgen. Echter met dit programma zetten partijen uit de gemeenteraad van Groesbeek het belang van een aantal onderwerpen gezamenlijk kracht bij en geven zij een duidelijke richting aan voor het college in de komende bestuursperiode.

Het programma is zodanig vormgegeven dat een integratie in de programmabegroting makkelijk mogelijk is. Per thema worden ambities beschreven en zo mogelijk vertaald gemaakt in activiteiten. Bij de actiepunten worden vooral zaken genoemd die nieuw zijn of een wijziging van bestaand beleid betreffen. Van het college wordt gevraagd dit programma verder uit te werken in een meerjarenplan.

Inleiding

In dit programma wordt veel aandacht gegeven aan de betrokkenheid van burgers, het maatschappelijk middenveld en de bedrijven bij de totstandkoming van het gemeentelijk beleid. De gemeenteraad hoopt met het betrekken en benutten van de kennis uit de samenleving een grotere betrokkenheid te bewerkstelligen bij de vele opgaven en uitdagingen waar gemeente en samenleving voor staan. Een betrokkenheid die zich ook uit in het gedrag van mensen waardoor de gemeente steeds minder een controleur is van de inwoner maar juist een enthousiaste partner in het aanpakken van de uitdagingen die ons allen raken.

Innovatie, duurzaamheid en de wil om welvaart en welzijn te behouden en waar mogelijk nog verder af te stemmen op reële behoeften zijn voor de raad de centrale thema's die bij de verdere uitwerking steeds voor ogen gehouden moeten worden. Verder geeft de raad het college nadrukkelijk mee, dat de integratie van drie gemeenten naar één nieuwe gemeente bijzondere acties en aandacht vraagt.

De komende drie jaar worden gekenmerkt door de decentralisaties in het sociale domein, vernieuwing van het omgevingsrecht, intensievere regionale samenwerkingen en meewerken aan het herstel van de economie. De inwoners van het nieuwe Groesbeek staan daarbij voorop.

Alle drie de gemeenten hebben in de afgelopen jaren een strategische toekomstvisie ontwikkeld. Hieruit en uit de structuurvisies en beleidsstukken van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek is een samenvattend document opgesteld. Dit visiedocument

is vooral gericht op het verder inzichtelijk maken van de gemeenschappelijkheid, want daarin zit de kracht van de nieuwe gemeente. In dit programma worden keuzes gemaakt en prioriteiten gesteld die hierop aansluiten.

Programma 1: Burger, bestuur en veiligheid

Bestuurlijke en ambtelijke kwaliteit

Bevorderen van het zelf regisserend vermogen is het motto: ofwel hoe gaan we van een verzorgingsstaat naar een participatie-samenleving? De burger draagt daarin naar eigen vermogen bij en de overheid fungeert daarbij als het noodzakelijke vangnet. De dienstverlening naar burgers en bedrijfsleven moet klantgericht, laagdrempelig en efficiënt zijn. De bedrijfsvoering wordt hierop afgestemd en integrale dienstverlening wordt ondersteund door moderne technieken. De gemeente wil dicht bij haar burgers staan en het mag geen verschil uitmaken of iemand in het ene dorp of het andere dorp woont.

Kernbegrippen voor het bestuur zijn transparantie, slagvaardigheid, zichtbare volksvertegenwoordigers en kwaliteit van wethouders. Kwaliteit van wethouders is belangrijker dan spreiding over de kernen, maar het is mooi als beide gerealiseerd kunnen worden. Ook voor de politieke partijen is versterking van de volksvertegenwoordigende rol en dus intensivering van het contact met burgers een serieuze uitdaging. Voor de gemeentelijke organisatie is het streefbeeld een kleine, doelmatig werkende en dienstbare organisatie, die streeft naar maatwerk.

Met de herindeling is een substantiële financiële bezuiniging op de organisatie van 5% van de totale loonsom gerealiseerd. Partijen achten het belangrijk de gekozen formatie-omvang te monitoren en te evalueren.

Actiepunten:

- Het gemeentebestuur en de gemeentelijke werkorganisatie gebruiken nieuwe werkwijzen om in samenspraak met inwoners plannen te ontwikkelen en beleid vorm te geven.
- Door privatisering, samenwerking en deregulering kosten besparen en efficiency en effectiviteit vergroten;
- Zichtbaarheid bestuurders bevorderen door raadsvergaderingen via de radio en via andere media (tv, internet) uit te zenden;
- Themabijeenkomsten van de gemeenteraad en college op locatie organiseren met daarin ruime mogelijkheden voor de inbreng van burgers;

Randvoorwaarde: digitale dienstverlening mag niet belemmerend werken voor de burgers, die daar nog niet aan toe zijn;

Programma 2: Beheer openbare ruimte

Bij de openbare ruimte gaat het om het aanzien van de gemeente, hoe ziet het groen er uit, hoe is het onderhoud van de wegen en hoe wordt het verkeer lokaal en regionaal geleid?

Aspecten daarbij zijn een bovenlokale benadering van het begrip verkeer, doorstroming en bereikbaarheid, verkeersveiligheid met verlichte fietspaden en voorkomen verkeersoverlast. Bijzondere aandacht gaat uit naar het langzame verkeer en een goed openbaar vervoer, zo mogelijk ook tussen de kernen in de nieuwe gemeente.

De openbare ruimte heeft ook een onzichtbaar deel, namelijk de ondergrondse infrastructuur. Uitgangspunt daarbij is actuele en reële onderhoudsplannen en dus de lasten niet doorschuiven naar later.

Laatste punt op dit onderdeel is milieu. Een efficiënt georganiseerde afvalinzameling, lokale milieustraten en bevorderen van hergebruik van materialen zijn hierin speerpunten.

Actiepunten

- Verkeersmobiliteitsplan voor de nieuwe gemeente Groesbeek aan de raad voorleggen in 1^e helft 2015; daarin integreren de al bestaande circulatieplannen van Ubbergen en een paragraaf over Millingen aan de Rijn;
- Verkeersveiligheid bevorderen door educatie van jong tot oud en door te sturen op gedrag;
- In samenwerking met omwonenden de kwaliteit van de woonomgeving verbeteren (schoon, veilig);
- De aanpak van zwerfvuil in de hele gemeente wordt een speerpunt in het belang van toerisme en een schone omgeving;

Programma 3: Wonen en werken

Economie en werkgelegenheid

Werk en voldoende financiële zekerheid zijn voorwaarden om volwaardig en zelfstandig te kunnen functioneren in de maatschappij. Door de economische crisis zijn velen geraakt. De gemeente wil zich vanuit haar mogelijkheden maximaal inzetten om lokale werkgelegenheid en economisch herstel te bevorderen. Dit betekent ruimte voor ondernemers, inspelen op initiatieven en maximale ondersteuning geven. Niet zeggen wat niet kan, maar vooral meekijken hoe en op welke wijze iets wel kan. Voor lokale bedrijvigheid is er voldoende aanbod aan bedrijfsterrein voorhanden in Groesbeek en Ubbergen. In Millingen aan de Rijn is er geen ruimte voor uitbreiding en is de focus gericht op een opwaardering van het bestaande bedrijventerrein. Aandachtspunten zijn leegstaande bedrijvencomplexen en de uitstraling van alle industrieterreinen. Een ongelijke behandeling op de arbeidsmarkt, in de zorg, op scholen en bij andere organisaties wordt voorkomen of bestreden.

Actiepunten:

- Aanbestedingen zodanig inrichten dat lokale ondernemers reëel kans maken op het verkrijgen van de werkzaamheden;

Leefbaarheid in kernen

Om de integratie van de drie 'oude' gemeentes te doen slagen en de betrokkenheid en participatie van de burger bij het democratische proces te vergroten wordt gekozen voor een aanpak langs twee sporen. Enerzijds de benadering van de gemeente als geheel. Bijvoorbeeld gemeentelijke publicaties moeten in de gemeente eenduidig zijn en gelijktijdig verspreid worden. Anderzijds een aanpak gericht op de individuele kernen. Dit laatste uit zich in behoud van onderwijsvoorzieningen, sport- en gemeenschapsaccommodaties en winkelveorzieningen. Ook het zwembad in Groesbeek en bibliotheekvoorzieningen op meerdere plaatsen in de gemeente rekenen wij hiertoe. Kortom de voorzieningen worden optimaal afgestemd op de behoefte van de inwoners en zo dichtbij mogelijk gerealiseerd.

Dit alles onder de randvoorwaarden dat er veel aandacht is voor de primaire dienstverlening aan de burger, een goede communicatie, voldoende loketfuncties (uitgangspunt is een loket in Millingen aan de Rijn en een loket in Groesbeek en voor burgers die moeilijk gebruik kunnen maken van de beschikbare loketten bezien of er alternatieven mogelijk zijn) en een goed gebruik van digitale media. Internet is een enorm succesvol medium. De digitale snelheid heeft een enorme vlucht genomen maar deze vlucht wordt weer teniet gedaan door websites

die een te grote omvang hebben. Daardoor wordt het voor inwoners zonder snelle verbinding een medium met beperkte mogelijkheden en de vraag is of de gemeente er toe kan bijdragen dat ook bewoners van het buitengebied een adequate internetverbinding krijgen. Vrijwilligers binnen de zorg en bij verenigingen fungeren als smeerolie binnen de samenleving en dit verdient waardering en stimulans. Ook verdergaande samenwerking tussen verenigingen biedt uitgelezen mogelijkheden om voorzieningenniveau op een hoog niveau te houden.

Actiepunten:

- Per kern komen tot een actieplan om fysieke en sociale voorzieningen af te stemmen op de behoeften; Bij de totstandkoming van dit plan inwoners nadrukkelijk betrekken;
- Budget bewonersinitiatieven afstemmen op het te ontwikkelen kernenbeleid c.q. de actieplannen;
- Actualiseren accommodatiebeleid, inclusief efficiënt (mede)gebruik;
- Creëren van aanspreekpunten binnen het college per kern;
- Werkgroep Wijkwensen continueren.
- Bezien of en zo ja hoe de primaire dienstverlening van burgerzaken dichterbij de burger kan worden gebracht;

Wonen

Ambitie is een gedifferentieerd aanbod van duurzame betaalbare en levensloopbestendige woningen. Deze differentiatie start al op wijkniveau met combinaties van sociale woningbouw en koop. Instrumenten om de ambitie vorm te geven zijn startersleningen, aanpassing toewijzingsbeleid waardoor jongeren en mantelzorgers meer kansen krijgen en samenwerking van de binnen de gemeente opererende woningbouwcoöperaties.

Actiepunten

- De haalbaarheid van startersleningen opnieuw in ogenschouw nemen.
- Een themabijeenkomst organiseren gericht op de woningmarkt en winkelvoorzieningen met participanten van woningbouwverenigingen, makelaars, ondernemers, zorgverleners, cliëntenraden etc, en met als uitgangspunten dat huurprijzen betaalbaar blijven en dat mensen langer zelfstandig blijven wonen;

Toerisme/recreatie

Toerisme wordt gezien als een belangrijke mogelijkheid om de lokale economie te stimuleren. Daarbij zijn twee aspecten van belang. De promotionele kant, zorgen dat Groesbeek bekend is en blijft, en de inhoudelijke kant. Zorgen dat de toerist die hier komt ook veel geboden wordt. Belangrijk daarvoor zijn onder meer het behoud van de musea, de Draisine, kwalitatief hoogwaardige verblijfsmogelijkheden, aantrekkelijke kernen en evenementen. En versterking van de enorme diversiteit in natuur, met bos, water, polder en aantrekkelijke wandel- en fietspaden. Kansen doen zich voor in nieuwe vormen van toerisme op terreinen als gezondheid en sport.

Dit vraagt om een aanpak vanuit één organisatie en het inhoudelijk verbinden van de sterke punten.

Actiepunten:

- Toeristische beleidsplannen en daarop gebaseerde actieplannen van de drie gemeenten integreren tot één nieuw ambitieus en inspirerend plan.

Landschap, cultuur en natuurontwikkeling

Landschap en landschapsbeleving zijn belangrijk voor toerisme, maar nog belangrijker voor de eigen inwoners. In de afgelopen jaren zijn grote stappen gezet in landschapsontwikkeling en de beleving daarvan door jong en oud. Dankzij subsidies voor concrete projecten is het mogelijk geweest hierin fors te investeren.

Deze lijn verdient voortzetting waarbij wel randvoorwaarden zijn, dat subsidies worden verkregen met een minimale inzet van eigen middelen en dat ontwikkeling van landschap en natuur niet belemmerend mag werken voor duurzame ontwikkeling van de agrarische sector.

Deze sector is namelijk ook in de nieuwe gemeente Groesbeek een belangrijke economische pijler. Qua cultuurbezit worden de gemeentelijke monumenten extra belicht. Monumenten zijn de etalage van onze gemeente.

Actiepunten:

- Actualisatie van het LOP
- Programma voor basisscholen ontwikkelen om natuurbeleving door kinderen te bevorderen

Duurzaamheid

Van de gemeente mag een voorbeeld- en voortrekkersfunctie op dit gebied verwacht worden. De afgelopen jaren is deze rol ook als zodanig ingevuld door Groesbeek met een conferentie voor bedrijven, voorlichting, zonnepanelen op het gemeentehuis en diverse subsidies voor energiebesparende maatregelen. 'Meters maken' is het motto voor de komende raadsperiode. Het belang van duurzaamheid is groot met het oog op schaarser wordende delfstoffen, bevordering van de werkgelegenheid en behoud van ons klimaat. Ambitie is een klimaat neutrale gemeente.

Actiepunten

- Het in de voormalige gemeenten vastgestelde Duurzaamheidsprogramma te actualiseren tot een programma voor de gehele gemeente.
- Windenergie past binnen duurzame energie. Binnen de gemeente zijn we daarvan voorstander, zolang het op een manier gebeurt die past in het landschapsbeeld van Groesbeek. Dus geen windmolens van grote omvang en het college dient zich actief in te zetten om dit waar mogelijk tegen te gaan. Maatwerk en draagvlak zijn uitgangspunten.
- Ondersteuning van collectieve initiatieven.
- Geen schaliegaswinning.

Programma 4: Maatschappelijke zaken

Zorg en transities

Partijen vinden het erg belangrijk dat de transities die vanuit het Rijk naar de gemeenten plaatsvinden zorgvuldig en met volle inzet worden uitgevoerd. Het betreft hier de nieuwe WMO, de Jeugdwet en de Participatiewet. Belangrijk is dat er verbindingen ontstaan tussen zorg en participatie en zorg en veiligheid.

Burgers moeten over alle ontwikkelingen met betrekking tot de transities van zorg, Jeugdwet en Participatiewet optimaal worden geïnformeerd en betrokken.

Eigen verantwoordelijkheid en zorg zo dicht mogelijk bij de mens organiseren staan daarbij centraal, maar daar waar mensen buiten de boot dreigen te vallen rest alleen een gemeentelijk vangnet en maatwerk. Sociale wijkteams hebben hierin een evidente functie.

Omdat alle transities met een fikse Rijkskortingen gepaard gaan, moet er rekening mee gehouden worden dat de budgetten tekort kunnen schieten. Uitgangspunt is en blijft, dat mensen die zorg nodig hebben die ook kunnen krijgen.

De raad van Groesbeek wil nauw betrokken zijn bij deze transities en op de hoogte blijven van ontwikkelingen en ervaringen. Alleen zo kan getoetst worden of ambities gehaald worden en of bijstelling nodig is. Het veranderingsproces kent grote financiële risico's en de raad wil de vinger aan de pols houden. Tijdig inzicht is onontbeerlijk om de gemeente financieel gezond te houden en om de zorg te kunnen blijven leveren die nodig is. Transparantie wordt ook gevraagd van de uitvoerende organen, waaronder de MGR.

Belangrijk uitgangspunt voor de gemeente en zo mogelijk ook voor het werkbedrijf is het 'Nieuw Werk', het idee dat iedereen naar vermogen meedoet en dat iedereen hier de kans toe krijgt.

Dit is goed voor de persoon zelf en voor de samenleving. Met 'Nieuw Werk' hebben de drie gemeenten in de afgelopen twee jaar sterk geïnvesteerd in de kansen op werk voor bijstandsgerechtigden. Het is gelukt werkgevers te binden door hen te benaderen en te betrekken als gelijkwaardige partners. En er zijn kansen gecreëerd voor mensen die er anders niet zouden zijn geweest. Naast de aandacht voor kandidaten met een arbeidsperspectief is er ook geïnvesteerd in het activeren van kandidaten zonder dit perspectief. Ook deze aanpak verdient voortzetting. Van kandidaten die niet vrijwillig in beweging komen, wordt gedacht aan een verplichte tegenprestatie. Bij dit 'Nieuw Werk', maar ook bij andere onderdelen van dit programma, is het belangrijk het evenwicht tussen de maatschappelijke belangen en de eigen privacy te waarborgen.

Voor de financiering van de zorg willen we uiterlijk in 2018 bereikt hebben, dat de noodzakelijke zorg betaalbaar is met de budgetten vanuit het rijk. Dit vraagt om heldere afspraken met zorgaanbieders en hulpverleningsinstanties. De voorkeur gaat uit naar aanbieders, die de beschikbare middelen maximaal inzetten voor de zorg en daarnaast haar werknemers een aanvaardbaar loon garanderen en de budgetten minimaal inzetten voor overhead en management.

De kleine zorgaanbieders dreigen overigens vermorzeld te raken onder de bundeling van grote organisaties. De specifieke kwaliteiten van deze groep zorgaanbieders dreigt daardoor verloren te gaan en de raad wil bezien wat hieraan te doen is.

Actiepunten:

- Bij bepaling van de eigen bijdrage bij WMO-voorzieningen een vermogen tot € 50.000 en een eventuele eigen woning buiten beschouwing laten;
- Haalbaarheid van een participatieraad als overkoepelend orgaan boven de bestaande cliëntenraden e.d. onderzoeken.
- In samenwerking met maatschappelijke organisaties en instellingen komen tot een samenhangend minimabeleid om armoede binnen de gemeente maximaal terug te dringen;

Oog voor de samenleving en de individuele mens

In de vastgestelde sociaal-maatschappelijke visie wordt een rolverdeling tussen gemeente en inwoners geschetst als het gaat om welzijn en welvaart. Uitgangspunt is niet langer een puur zorgende overheid, maar een gemeente die vooral uitgaat van de zelfredzaamheid van onze inwoners. Dit idee is besproken met zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, woningcorporaties, ondernemers, jongeren, ouderen, jongerenwerkers, raadsleden en vrijwilligers. De conclusie uit dit overleg is samengevat in een belangrijke zin: *Iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.*

De visie geeft een duidelijke richting voor grotere groepen binnen de samenleving, rekening houdend met financiële, maatschappelijke en demografische ontwikkelingen.

Om te zorgen dat wat zo mooi is geschreven ook daadwerkelijk gebeurt brengt de gemeente mensen bij elkaar, kweekt betrokkenheid, stimuleert en regisseert.

Actiepunten:

- Extra aandacht besteden aan preventie door een gezonde levensstijl met meer sport en beweging te stimuleren.
- Het ingezette succesvolle integrale jeugdbeleid voort te zetten, met aandacht voor preventie, gezondheid, tegengaan alcohol- en drugsmisbruik en overlast.

Gemeentelijke financiën en OZB

Uit dit programma op hoofdlijnen blijkt dat het nieuwe raad en college een grote ambitie hebben. Daarvoor is geld nodig. Het gemeentebestuur prijst zich gelukkig dat de lokale lasten van de burger laag zijn in vergelijking met vele Gelderse gemeenten, maar desondanks is terughoudendheid gepast als het gaat om lastenverzwaring.

Uitgangspunt voor de gemeente is daarom een sluitende en reële begroting voor de komende jaren waarbij nieuwe taken budgettair neutraal worden ingepast. Dus ruimte creëren voor nieuw beleid door oud beleid te schrappen. Dit kan leiden tot impopulaire keuzes, maar raad en college beseffen dat de huidige economische situatie met een heel beperkte economische groei noodzaakt tot kiezen.

In deze aanpak past dat de OZB alleen trendmatig jaarlijks verhoogd wordt en dat alleen als er goede inhoudelijke en financiële argumenten zijn een grotere verhoging mogelijk is. Begrip daarvoor bij de burger is belangrijk en daarvoor dient deze een helder inzicht te kunnen krijgen in de gemeentelijke uitgaven, waaronder subsidies.

Actiepunten:

- Gemeentelijke belastingen zoals OZB zo laag mogelijk houden en niet meer dan indexmatig verhogen tenzij er sprake is van onvoorziene omstandigheden of bijzondere argumenten.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 11 februari 2015.